

SALMAN
RUSHDIE

Doi ani, opt luni
și douăzeci și opt
de nopți

Traducere din limba engleză
și note de Dana Crăciun

POLIROM
2025

Cuprins

Copiii lui Ibn Rushd.....	9
Domnul Geronimo	26
Incoerența filosofilor	71
Ciudățeniile	80
Zumurrud cel Mare și cei trei tovarăși ai săi.....	153
Dunia se îndrăgostește din nou	180
În cutia chinezească,.....	227
În care sorții încep să se schimbe	257
Crăiasa zînelor	316
<i>Epilog</i>	347

Articolele și alimentele pentru situații de urgență se epuizau. Rucsacurile de evacuare, cunoscute sub numele de rucsacuri GOOD și INCH¹, au devenit omniprezente în acea perioadă. Au fost multe discuții despre conținutul obligatoriu al acestor truse de supraviețuire. De exemplu, trebuiau ele să includă o armă de foc, ca să țină la distanță drogații care nu aveau truse de supraviețuire? Ieșirile din oraș erau blocate de mașini pline de copii și adulți cu rucsacuri INCH, care se îndreptau spre dealuri și claxonau. Restricționările de benzi au fost ignorate, ceea ce a dus la accidente și blocaje și mai lungi. Panica era la ordinea zilei.

În ce-l privește pe Zumurrud cel Mare, dacă e să spunem adevărul, acesta se simțea ușor pus în umbră de iluștrii săi tovarăși. Se străduia din răspuțeri, apărea în toată măreția sa în piața de la Lincoln Center și răcnea „Toți sînteți sclavii mei!“, dar chiar și în acele zile isterice tot au existat niște naivi care au crezut că făcea reclamă la un nou spectacol de operă de la Metropolitan. Într-o noapte a zburat pînă pe clădirea One World Trade Center și a stat într-un picior în vîrfurile înalte, slobozind un iodler cît a putut el de tunător, dar, în ciuda groazei care a umplut inimile multor newyorkezi, tot s-au găsit și unii cetățeni nedumeriți care, stînd dedesubt, lîngă trista cascadă dreptunghiulară, au presupus că impresionanta sa prezență este o cascadorie menită să promoveze un *remake* de prost gust al faimosului film clasic cu gorila. A izbit cu violență fațada vechii clădiri a Poștei, lăsînd în urmă o gaură, dar astfel de distrugerii

---

1. GOOD – acronim pentru „Get Out of Dodge“; INCH – acronim pentru „I’m Never Coming Home“.

puteau fi văzute la cinema în fiecare vară și își pierduseră forța de impact, din cauză că erau prezentate prea des. La fel stăteau lucrurile și cu condițiile meteorologice extreme: zăpadă, gheață și așa mai departe. Omenirea era o specie ce deținea abilitatea extraordinară de a ignora catastrofa ce o păștea. Dacă încercai să fi întru-chiparea acestei catastrofe, o asemenea atitudine era cam frustrantă. Cu atît mai mult cu cît jinnii pe care-i adusesese să fie actori secundari păreau să se fi redistribuit, cu o oarecare ingratitudine, în roluri principate. Toate acestea erau de-ajuns ca să-l facă pe marele Zumurrud să se întrebe dacă nu cumva își ieșea din mînă.

Dacă jinnii întunecați au un defect, acesta este... dar nu! Trebuie să spunem mai precis, mai puțin neglijent, că „Printre multele defecte ale jinnilor întunecați se numără” – ei bine, o anume lipsă de țeluri în comportament. Trăiesc clipa, nu au planuri mărețe și atenția le este foarte ușor de distras. Nu apelați la un jinn pentru strategie, căci printre ei nu există vreun Clausewitz¹ sau vreun Sun Tzu². Gînghis-Han, care a cucerit tot ce i-a ieșit în cale, și-a bazat strategia pe menținerea de herghelii de cai pe lîngă armată. Arcașii călare erau o cavalerie de temut. Alimentația soldaților consta din lapte, sînge și carne de cal, așa că pînă și un cal mort era util. Jinnii nu gîndesc astfel, nu sînt obișnuiți să acționeze în grup, deoarece sînt niște egoiști absoluți. Zumurrud-Șah, căruia îi plăcea haosul la fel de mult ca oricărui jinn, era, ca

-
1. Carl von Clausewitz (1780-1831), istoric și teoretician militar prusac, faimos mai ales pentru tratatul său *Despre război*.
  2. Sun Tzu a fost un strateg militar chinez din secolul al șaselea î.Hr., autor al lucrării *Arta războiului*.

să fim absolut sinceri, dezamăgit. Cîte mașini mai putea transforma în porci-spinoși uriași care să treacă înțepători pe West Side Highway, cîte proprietăți mai putea distruge dintr-o lovitură de braț înainte să-și îndrepte gîndurile către plăcerile superioare ale activității sexuale prelungite, care îl așteptau din plin pe Tărîmul Fermecat? Dacă nu aveai un adversar serios, avea oare rost să faci atîta efort?

Omenirea n-a fost niciodată un dușman cu care să merite să te lupți timp îndelungat, a bombănit Zumurrud-Șah în sinea lui. Era distractiv să te prostesti o vreme cu creaturile alea penibile – Cît de pompoși erau! Cîtă importanță își dădeau! Cît de incapabili erau să-și recunoască irelevanța în univers! – și să le răstorni tarabele, dar după un răstimp, în ciuda făgăduielii de a împlini trei dorințe ale unui filosof mort, implicarea prelungită își pierdea orice farmec. Deschiderea găurii de vierme între lumea lui și a lor fusese isprava sa cea mai impresionantă și, pentru a-i sublinia semnificația, și-a făcut apariția pe ecranul gigantic din Times Square, unde s-a prezentat drept conducătorul unei invazii copleșitoare, care în curînd avea să subjuge întreaga rasă umană, „Toți sînteți sclavii mei de-acum!“, a strigat el din nou, „Uitați-vă istoria, de azi începe un nou timp!“. Dar un adevărat cunoscător al jinnilor ar fi observat că, deși gaura de vierme din Queens rămînea deschisă înfricoșător, prin ea nu se revărsa nici o armată invadatoare. În Peristan jinnii erau pur și simplu prea ocupați cu sexul.

Trebuie să vorbim puțin despre lenea fără margini a marilor jinni. Dacă vreți să înțelegeți cum a fost posibil ca atît de multe duhuri extrem de puternice să fie capturate atît de frecvent în sticle, lămpi și așa mai departe, explicația este

indolența imensă care îl copleșește pe jinn după ce face, practic, orice fel de activitate. Perioadele lungi de somn le depășeau cu mult pe cele de trezie, iar în timpul lor dormeau atît de adînc, încît puteau fi împinși și îmbrînciți într-un recipient fermecat fără să se trezească. Astfel – ca să dăm un exemplu – după fapta măreață de a înghiți și digera feribotul, Ra'im Suge-Sînge, deghizat în continuare într-un puternic dragon al mărilor, a adormit pe fundul portului și nu s-a trezit cîteva săptămîni, iar posedarea și manipularea titanului finanțelor Daniel Aroni l-a epuizat în mod similar pe Rubinul Strălucitor preț de vreo două luni. Zabardast și Zumurrud oboseau mai greu, dar după o vreme și ei erau mereu gata să ațipească. Un jinn somnoros este un spirit foarte irascibil și în această stare Zumurrud și Zabardast, așezați pe niște nori, deasupra Manhattanului, s-au luat la harță, ciondănindu-se ce și cui îi făcuse, cine fusese vedeta și cine jucase rolul secundar, cine trebuia de-acum înainte să se supună celuilalt și cine se apropiase cel mai mult de îndeplinirea promisiunii făcute de Zumurrud cel Mare filosofului Ghazali cu atîtea secole în urmă. Cînd Zumurrud și-a asumat bombastic responsabilitatea pentru iarna nemiloasă care se abătuse asupra orașului, Zabardast a lăsat să-i scape un hohot de rîs sarcastic.

— Faptul că îți asumi meritul pentru vremea rea, a zis el, nu face decît să arate cît ești de disperat să-ți demonstrezi puterea. Eu, unul, nu argumentez decît pe baza cauzelor și efectelor. Eu fac ceva și rezultatul este acela. Poate că mîine îți vei asuma și meritul pentru apusul soarelui și vei susține că ai cufundat lumea în întuneric.

Trebuie s-o mai spunem o dată: concurența dintre jinni, chiar și dintre cei mai puternici,

este deseori puerilă și meschină și duce la certuri copilărești. De obicei ele sînt de scurtă durată, ca toate copilăriile, dar cît durează, pot fi aprige și pline de venin. Cînd jinnii se ceartă, rezultatele pot fi spectaculoase pentru ochiul omenesc. Aruncă lucruri care în accepțiunea noastră nu sînt lucruri, ci produse magice. Privind spre cer de pe pămînt, ființele umane vedeau în aceste ne-lucruri magice comete, meteoriți, stele căzătoare. Cu cît era mai puternic jinnul, cu atît mai feroce era „meteoritul“. Zabardast și Zumurrud erau cei mai puternici dintre jinnii întunecați, așa că focul lor magic era periculos chiar și pentru ei. Iar masacrarea jinnilor de către jinni reprezintă o parte esențială a poveștii noastre.

În culmea ciondănelii, acolo sus, în norii albi de deasupra orașului, Zabardast l-a lovit cu îndîrjire pe vechiul său amic Zumurrud în punctul său cel mai slab: imensul său amor propriu, mîndria.

— Dacă aș avea chef, a strigat Zabardast, m-aș putea transforma într-un uriaș mai mare decît tine, dar pe mine nu mă impresionează dimensiunile. Dacă aș avea chef, m-aș putea metamorfoza mai ceva ca Ra'im Suge-Sînge, dar prefer să-mi păstrez propria formă. Cînd vreau, șoptesc mai puternic decît Rubinul Strălucitor și șoptele mele au rezultate mai dramatice și mai de durată.

Zumurrud, care nu era tocmai cel mai locvace dintre jinni, și-a răcnit furia și a azvîrlit o minge imensă de foc, pe care Zabardast a transformat-o într-un bulgăre inofensiv de zăpadă și l-a aruncat înapoi spre rivalul său, ca un puștan într-un parc iarna.

— În plus, a strigat Zabardast, dacă tot te-ai umflat atîta în pene că ai creat gaura de vierme, dă-mi voie să-ți spun că, după lunga separație

a lumilor, cînd s-au rupt primele peceti și s-au deschis iar primele fante, eu m-am întors pe pămînt cu mult înainte ca tu să visezi măcar s-o faci. Și ce-am făcut atunci a semănat o sămînță care va rodi în curînd și va provoca omenirii o rană mai adîncă decît orice suferință pe care-ai putea-o declanșa tu. Tu urăști rasa oamenilor pentru că nu sînt ca noi. Eu o urăsc pentru că stăpînește pămîntul, frumosul, vătămatorul pămînt. Am trecut cu mult de faza minusculei răzbunări fanatice a filosofului tău mort. Există undeva un grădinar din care va crește o întreagă grădină de orori. Ce am început cu o șoaptă va deveni un răget ce va alunga pentru totdeauna rasa umană de pe planetă. Apoi Tărîmul Fermecat va părea plictisitor și banal, iar întregul pămînt, binecuvîntat, purificat de Om, va deveni tărîmul jinnilor. Asta e ceea ce pot eu să fac. Eu sînt *Fantastic*. Eu sînt *Zabardast*.

— Iraționalitatea își cade pradă sieși prin însăși rațiunea propriei iraționalități, îi zise Ibn Rushd lui Ghazali, țărîna vorbindu-i țărînei. Rațiunea mai trage cîte-un pui de somn, dar iraționalul este mai des în comă. În cele din urmă iraționalul va fi cel întemnițat pentru totdeauna în vise, iar rațiunea va învinge.

— Lumea la care visează oamenii, îi răspunse Ghazali, este lumea pe care încearcă s-o construiască.

A urmat o perioadă de acalmie, în care Zabardast, Rubinul Strălucitor și Ra'im Suge-Sînge s-au întors pe Tărîmul Fermecat. Poarta către gaura de vierme din Queens s-a închis și n-a rămas în urmă decît casa distrusă. Strămoșii noștri și-au permis să creadă că de-acum ce era mai rău trecuse. Ceasurile s-au mutat înainte. A venit